ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3913 — 15/27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1899 — 15 ՐԱՄԶԱՆ 1316 — ՈՒՐԲԱԹ

در علیه ده غلطه (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան.	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ.	70	»
» » » » եռամսեայ.	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան.	40	Ֆրգ
» » » » վեցամսեայ.	20	»
Դրամի փոխարէն փոստայի փոյլ կցնդրուելուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:	115	

Ցեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերջանի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ

ԵՒ ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Նուպար-Շահնազարեան վարժարանը, երկար տարիներ իրարու քով կցեց եգիպտահայ պետական մարդուն և ռուսահայ գիտնական վարդապետին անունները։ Այս հաստատութիւնը 1866է 1876 շատ օգտակար եղաւ Թրքահայոց կրթական գործին։ Նուպար փաշայի մահուան աւերիչ, կ'արժէ ուրուագծել այդ վարժարանին հիմնադրութեան պարագաները, և խօսիլ այն յարաբերութեանց վրայ զոր Շահնազարեան վարդապետ ունեցած է «իր բարեկամին և բարերարին»՝ Նուպար փաշայի հետ,—հոգելոյս վարդապետին իսկ բառերով։

Նուպար փաշա, մեծ իմաստակնութեան և մեծ զարգացման տէր ինքը ալ, միշտ համակրած է իր այն ազգակիցներուն որոնց քով դատած է խելք ու դիտութիւն։ Քաջալերած է զանոնք, օգնած է անոնց ի հարկին, և հայ տաղանդներուն առիւծ միշտ բաց պահած է իր սիրտն ու քսակը։ Ատոնցմէ եղած է նաև Շահնազարեան վարդապետ, որ թոքախտաւոր, հիւծուած արդէն՝ 1864ին եգիպտոս երթալով, Նախարարապետէն դատած է եղբօր մը հիւրընկալութիւնը։ Հոգելոյս վարդապետին կտակին ամէն մէկ տողին մէջ մարդ կը կարդայ այն խորունկ սէրն ու երախտագիտութիւնը զոր փաշան ու իր ընտանիքը ներշնչած են անոր։

Շահնազարեան վարդապետ 1865ի յունուարին պատրաստած է իր կտակը Դահիրէի մէջ։ Այդ կտակով ոչ միայն կտակատար կարգած է Նուպար փաշան՝ այլ և կտակած է անոր իր հօրմէն մնացած թանկագին մէկ աւանդը։ «Մագաղաթի Աւետարանը», կը գրէ վարդապետը իր կտակին մէջ, որ իմ ընտանիքիս ինձ մնացեր է և որ արդարեւ յոյժ հազուագիւտ է, որովհետեւ ոչ Էջմիածին, ոչ Երուսաղէմ, ոչ Վենետիկ նմանը չի կայ, որոյ համար ինձ շատ անգամ 1500 (.°) տալով կամեցան գնել և ես չկամեցայ մեր ազգէն հանել, Վսեմ Նուպար փաշային կը ձգեմ իբր յիշատակ անմոռաց սիրոյ, այն պայմանաւ որ որդւոյ որդի իր ընտանիքին մէջ պահէ։» Վարդապետը Նուպար փաշայի կնոջ Ֆուլիի հանդէմին կը թողու 25 հին դրամներ «իբր ամենաչնչին երախտագիտութեան ապացոյց» և իր նամակագրոշմի ալպօմը «Պօղոս Նուպարեանին սիրոյ յիշատակ կը ձգէ որ քանի տեսնէ զինքը յիշէ»։

Ինչ գուրգուրանք, ինչ մտերմական սիրոյ արտայայտութիւն այս տողերուն մէջ։

Սակայն այս կտակը պարբեր ալ կը դնէր Նուպար փաշային վրայ։ Շահնազարեան վարդապետ կը յանձնարէր անոր վճառել իր բոլոր գոյքերը՝ արժեթուղթեր, ոսկի տուփեր, ժամացոյցներ, գիրքեր, եւ, և դոյացած գումարը, որ ըստ իր գնահատման պիտի ըլլար հազար անգլիական ոսկի, շահագործել մինչեւ որ հանէր 4000 անգլիական ոսկիի։ Այս դրամագլխին տոկոսը միայն յատկացնել գիշերօթիկ դպրոցի մը հաստատութեան, ուր իր անուամբ եռասը աշակերտ պիտի պահուէին։ այդ աշակերտները եկեղեցական պիտի ըլլային, գաւառային չրջանակներու մէջ դիւութիւն և գրականութիւն տարածելու համար։ Հմուտ եկեղեցականներու պատրաստութեան յատկացուելիք այս հաստատութիւնը, որ տարիներ ետքը Արմաշի վանքին մէջ պիտի իրագործուէր, երազը եղած էր Շահնազարեան վարդապետի կեանքին։

1849ին, երբ Պոլիս եկած էր առաջին անգամ, սիրելի դառնալով Տաճեան Յովհաննէս պէյի, համոզած էր զայն կղերական բարձրագոյն վարժարան մը հաստատել, որուն տեսչութիւնը պիտի յանձնուէր Իրեն։ Սակայն յայտնի է թէ ժամանակին խաւարամիտները հալածեցին լուսամիտ վարդապետը, բողոքականի սկզբունքներ գտան իր քարոզութեանց մէջ, «Դաշանց թուղթ»ին վրայ իր գրածները քննադատեցին, դաստառակի վաւերականութեան մասին իր յայտնած կարծիքները դատափետեցին։ Կրօնական ժողով մը գումարուելով 1850ին, ուր ներկայ էին ժամանակին Պատրիարքը և բարձրաստիճան եկեղեցականներն ու ամիրաներն ալ Շահնազարեան գրեթէ դատապարտուեցաւ՝ իր կրօնական տեսակէտով չափազանց առաջդիմական գաղափարներուն համար։ Եկեղեցական վարժարանի ծրագիրն ալ բնականաբար չկրցաւ իրականանալ, և վարդապետը անցաւ Ֆրանսա ու Անգլիա, ուր զբաղեցաւ մատենագրական և լրագրական հրատարակութիւններով։

Տասներկուերդ տարի ետքը Շահնազարեան կը գրէր իր կտակին մէջ։ «Ինչ որ ես իմ կենդանութեանս չկրցայ ընել իմ մահուանէս յետոյ կը յանձնեմ իմ կտակակատար Վսեմ Նուպար փաշային որ ընէ։» Եւ հազար ոսկին կտակելով, չէր համարձակած որոշապէս փափաք յայտնել որ մնացած գումարը Նուպար փաշա իր կողմէ տայ։ Միայն թէ իր այս ներքին փափաքը, Նրբութեամբ, շատ Նրբութեամբ գալի ընել տուած էր գրելով։ «Իմ անուս փոյթ չէ որ յիշուի կամ ոչ, բաւական է միայն որ իմ փափաքս կատարուի։»

Այդ փափաքը կատարուեցաւ, և վարդապետին մահէն գրեթէ տարի մը ետքը, թէև իր մտադրած պայմաններէն տարբեր կերպով։ Ներսէս Վարժապետեան, որ Խասգիւղի եկեղեցիին մէջ խօսեցաւ Շահնազարեանի դագաղին վրայ իր ամէնէն պերճախօս դամբանականներէն մէկը, քիչ ետքը, Եգիպտոս գնաց, տեսակցեցաւ Նուպար փաշայի հետ, որ ի յիշատակ իր եղբօր՝ Առաքել պէյ Նուպարի՝ Նուիրեց Շահնազարեանի կտակած գումարին երեքին չափ ալ։ Նուպար փաշայի կողմէ Ներսէս Վարժապետեան և Գրիգոր Աղաթօն խնամակալ կարգուեցան բացուելիք Նուպար-Շահնազարեան գիշերօթիկ վարժարանին։ Աղաթօն Գրիգոր էֆէնտի առաջարկեց վարժարանը հաստատել Խասգիւղ և հոն բերել տալը ժառանգաւորներ դաւառներէն՝ հոգելոյս վարդապետին կամքին համաձայն։

Այսպէս ահա բացուեցաւ Շահնազարեան վարժարանը, գրեթէ տարի մը ետքը Շահնազարեան վարդապետի մահէն, որ տեղի ունեցած էր 1865 օգոստոս 29ին։ Վարդապետը թաղուեցաւ Խասգիւղ՝ Ձեզայիրլեան Մկրտիչ Ամիրայի դամբարանին մէջ, և իր վարժարանը բացուեցաւ Խասգիւղ՝ Ձեզայիրլեանի տան մէջ, ուր ուսումնասէր և կրթասէր ամիրան ապրած էր այնքան երկար տարիներ։

1866էն 1876, այս գիշերօթիկ վարժարանը Կ. Պոլսոյ Հայոց ամէնէն նշանաւոր կրթական հաստատութիւնը կը դառնար։ 1838ին Սէրվէրեան Յովհաննէս ամիրայի Իւսկիւտարի մէջ հաստատած առաջին գիշերօթիկ վարժարանէն ետքը, որ ժամանակին բաւական կարեւորութիւն ստացաւ իբր կրթական կեդրոն, երկրորդ գիշերօթիկ հայ կրթարանն էր որ կը հաստատուէր Պոլսոյ մէջ։ Բոլոր բարեկեցիկ Հայերը այս վարժարանը սկսած էին զրկել իրենց զաւակները, հաներով զանոնք եւրոպական «քոլէժ»ներէն ուր օտար կրթութիւն մը միայն կը ստանային։ Սիմոն Միքայէլեան, յետոյ Համբարձում Իփէքճեան, յետոյ Մարկոս Աղարէկեան անօրէն կ'ըլլային վարժարանին, որ քանի մը տարի շարունակաբար կ'ընծայէր ազգին քիչ չատ զարգացած ընթացաւարտներ։ Վարժարանին փայլուն օրերուն, նուպար փաշա ալ կուգար այցելել այն հաստատութիւնը, որուն հիմնադրութեան մէջ այնքան կարեւոր բաժին ունեցած էր։ Սակայն այս բարեկարգ վիճակը շատ չտեւեց։ 1876ին արդէն վարժարանը խանգարուած էր, և քիչ ետքը կը փակուէր, դրամագլուխը բոլորովին սպառելէ ետքը։ Շէնքը կը մնար միայն, և ան ալ ծախուեցաւ հուսկ ուրեմն քանի մը հարիւր ոսկիի՝ որ Պատրիարքարանի պէտքերուն յատկացաւ։

Այսպէս ահա կ'ոչնչանար այս կրթական հաստատութիւնը որ երազը եղած էր Շահնազարեան վարդապետին և որ իրագործուած էր շնորհիւ Նուպար փաշայի աջակցութեանը։ Օր մը անշուշտ այդ վարժարանը պիտի ունենայ իր պատմագիրը, որ պարզէ անոր փակման պատճառները և պարագաները՝ ապագայ սերունդներու առջեւ, պատասխանատուութիւնները ճշդելով։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ՆԱՄԱԿ ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ

ՏՐԱՊԻԶՈՆ, 11 Յունվ.

Ժամանակ մը ի վեր արդէն ուժգնագոյն Հայոյհեցողութիւն մը, որ կիրակնօրեայ հաւաքուածներով ազգականց դպրոցին մէջ ընթերցուածներ կը կատարէ։ Այս անգամ, դաւառական ազգ. Վարչութիւնը հաստատեց այս օգտակար ձեռնարկը, որ ուրախալի է և անկեղծապէս խօսելով, քիչ մը ալ նախանձելի՝ այլերուն համար։ կիները ընթերցասիրութեան ու կրթասիրութեան կը նուիրեն իրենց տրամադրելի ժամերը, մինչ մենք՝ երիտասարդներս՝ կիրակի օրերը տեղ մը չունինք որ մեր ժամանակը անցընենք, փողոցներէն ու սրճարանէն զատ։

Սակայն դովելով հանդերձ Տրապիզոնի Հայուհիներուն այս ուսումնասէր խորհուրդը, միւս կողմէ ալ չենք կրնար չմտիլ թէ իրենց մէջ մէկը չգտնուեցաւ որ յանձն առնէր մասնակցիլ թատերասէրներու խումբի մը կազմակերպած մէկ քանի ներկայացումներուն, որոնք տեղի պիտի ունենան Բարեկենդանի օրերուն, յօգուտ ազգ. երկսեռ վարժարանին։ Սակայն Թող չխնդան Պոլսեցիները, թէ օրիորդ մը չգտնուեցաւ Տրապիզոնի մէջ որ բեմի վրայ ելնելու յօժարէր. պատճառը անկարողութիւն չէր, այլ բամբասանքը որ հոս ալ անբաժան է մեր բարքերէն։ Բայց այս նորավարժ թատերասէրները չվհատեցան. իրենց առաջնորդ ունենալով քանի մը վարժ դերակատարներ որոնք ատենօք երեւցեր էին Տրապիզոնի բեմին վրայ, աշխատեցան գտնել այնպիսի խաղեր որոնց մէջ դերասանուհի չգտնուի, ու իրենք առանձին լրացնել ուզեցին այն պակասը զոր ըրին մեր բարեմիտ օրիորդները։

Այս առթիւ հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնենք այն հարուստ Յոյնին որ իր Թատրոնը ձրի յատկացուց մեր թատերասէրներուն, ողջմիտ Հայու մը խնդրանքով։ Ուրեմն բան մը պակաս չի մնար խաղացողներուն, այլ միայն հասարակութեան համակրանքը որ կը յուսանք թէ չպիտի գլացուի թէ՛ բարոյական և թէ՛ դրամական օժանդակութեամբ։

Այստեղ անցողակի յիշեմ նաև այն հանդէսը որ դպրոցին մէջ արուեցաւ կաղանդի առթիւ։ Աշակերտ ու աշակերտուհի հաւաքուած՝ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու խումբին ներկայութեամբ եւ Ուսումն. Խորհուրդի անդամներուն հսկողութեան տակ՝ դպրոցական երգեր երգեցին. օրիորդ մը Ջութակահարի մը ընկերակցութեամբ երգեց, նոյնպէս տղայ մը. դպրոցականները զանազան խաղեր ալ կատարեցին, ու դեռատի օրիորդներ պարեցին։

Այս մանկական հանդէսին վերջը շատ ու նարինջ բաշխուեցաւ տղոց՝ որոնք ուրախութեամբ մեկնեցան։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ

Մեր գաւառի պատ. բաժանորդներէն կը խնդրենք որ անյապաղ իրենց չվճարուած բաժնեգիները ուղարկեն մեզի։ Հակառակ պարագային, պիտի ստիպուինք թերթերու առաքումը դադրեցնել։

Նաեւ գաւառի մեր պատ. գործակալներէն ալ կը խնդրենք որ եթէ բաժանորդներէ գանձուած դրամ ունին քովերնին, ժամանակ չկորսնցնելով ղրկեն։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ

ՍԵՂԱՆԸ

Պ. Մորիս Լեոսէ այս օրերս հատոր մը հրատարակած է Ռուսիոյ Նիքոլա Բ. Կայսեր ճիրտին կեանքին վրայ՝ ուրկէ կը քաղենք հետեւեալ հատուածը.

Եւրոպայի արքունիքներուն մէջ, Ռուսիոյ արքունիքը մէկն է անոնցմէ՝ որոնք ամէնէն չքեղ և ամէնէն ալ նուրբ սեղանը ունին։ Հետաքրքրական է հաստատել Ֆրանսական սեղանին նախընտրութիւնը Ռուսիոյ պէս երկրի մը մէջ, ուր ուժով ախորժակները, ցեղի ու կլիմայի պահանջները աւելի պիտի յարմարէին աղգային կարգ մը անդաբար կերակուրներու։

Դարուս սկիզբէն ի վեր, Ռուսիոյ արքունիքին սեղանները Ֆրանսայի խոհարարապետներու կողմէ յարգուած են։ Ռիքէթն է, ժամանակին ամէնէն հռչակաւոր խոհարարապետներէն մէկը, որ առաջին անգամ Ֆրանսական սեղանը մտցուց Ռուսիոյ արքունիքին մէջ։ Ռիքէթ, մեծ հարբուտութիւն դիզեց հոն, և ասկա պատմաւ եղաւ որ շատ մը նախանձոտներ հակառակութիւն յարուցանեն իր շուրջը։ Բայց Ալեքսանդր Ա.՝ որ տէրն էր անոր, օրինաւորապէս չահուած կը նկատէր այդ հարստութիւնը՝ ինչ որ կը հաստատէ հետեւեալ մանրամասը։

1814 մայիս 31ին, իշխան Թալեյրան՝ որուն տունն էր ինչ կայսրը՝ տեսակցութեան պահուն խօսքը հռչակաւոր խոհարարին վրայ դարձուցած ըլլալով,

—Բայց ամէնէն վարպետ մարդն է, ասաւ Ալեքսանդր Ա.։

Այդ միջոցին, կայսեր հետեւորդներէն մէկը՝ նախանձոտ մը ապահովաբար, չարամտութեամբ աւելացուց.

—Այո՛, և մեծ ալ հարստութիւն մը դիզած է Ձեր Վեհափառութեան ծառայութեան մէջ։

—Բայց չատ արդար է ատիկա, շարունակեց կայսրը. Ռիքէթ մեզի ուտել տրվեցուց. բան մը՝ զոր կ'անգիտանայինք իրմէ առալ։

Սեղանին հոգը՝ Ռուսիոյ արդի կայսեր օրով, յանձնուած է արքունեաց հրամանատար կոմս Բօլին Պէնքէնտորֆի։ Կոմսը իր հրամաններուն տակ ունի Բամմեր Ֆուռռիին՝ տեսակ մը ընդհանուր մատակարար որուն տիտղոսը՝ գնդապետի աստիճանին կը համապատասխանէ։ Բամմեր Ֆուռռիին համազգեստ ու սուր կը կրէ։ Ժամանակ մը՝ պէտք էր հաւատարմութեան երդում ընէր կայսերական գերդաստանին և ընդունէր Ռուսիոյ հպատակութիւն։ Այդ հպատակութեան խնդիրը ջնջուած է այսօր։ Երկար ատենի ի վեր այդ պաշտօնը կը յանձնուի մի միայն Ֆրանսացիներու։

Բամմեր Ֆուռռիին՝ որ փորձուած խոհարարներու մէջէն կ'ընտրուի, սեղանին ընդհանուր մատակարար ըլլալէ զատ, միևնոյն ատեն պետն է նաև կայսերական պալատին սպասաւորական մարմնին։ Արքունեաց հրամանատարին հետ՝ որուն կերպով մը թիկնապահն է, կը պատրաստէ ձեռնարկուելիք բոլոր աշխատութեանց ծրագիրը, ու կ'ընտրէ այն կերակուրները՝ որոնք Նոցին Վեհափառութեանց պարտաձակին յարմար պիտի գային. բայց ամէն պարագայի մէջ, ինքը միայն պատասխանատու է սպասարկութեան ու կերակուրներու ընտիր տեսակէ ըլլալուն։

Այդ պատասխանատուութեան գործը այն տարիքն կարեւոր է որ Բամմեր Ֆուռռիին իր հրամաններուն տակ ունի 12 գրագիրներ՝ որոնք ամէն տեղ կը հետեւին իրեն։ Ասոնցմէ զատ կան նաև 235 այլեւայլ պաշտօնեաներ՝ որոնք ուղղակի իր հրամաններուն տակ կը գործեն։

Բամմեր Ֆուռռիին այդ բացառիկ պատասխանատուութեան չնորհիւ ստացած է մեծ կարեւորութիւն մը։

Հակառակ Ֆրանսական կերակուրներու նախընտրութեան, կանոնաւորապէս բազմաթիւ ռուսական կերակուրներ ալ կ'երեւան Ռուսիոյ կայսերական սեղանին վրայ։ Ու Նիքոլա Բ. կայսրը՝ իր հօրը պէս մասնաւոր սէր մը ունի «Պորշ»ին և «Զլ»ին՝ ռուսական ամենալաւ ապուրներուն համար։

Կայսերական սեղանին վրայ կ'երեւան բազմատեսակ խավեարներ, ինչպէս նաեւ շատ մը պզտիկ ձուկեր զորս Ֆինլանտիայի ծոցէն և կամ Պալթիկ ծովուն եզերքներէն կ'սրսան։ Այդ ձուկերէն, Զարը ամէնէն աւելի կը սիրէ «Ռիզբի»ն, և Ֆրանսացիք ալ գլխաւորաբար այդ ձուկով պատուասիրեցին զինքը՝ Շալոնի մէջ՝ ուր զօրահանդէսին ներկայ կը գտնուէր Ֆրանսա այցելած միջոցին։

Վերջացնելու համար՝ հետաքրքրական կէտ մըն ալ Ռուսիոյ կայսերական սեղանին պէտք եղած ուտելիքները ամբողջապէս կը մատակարարուին Ֆրանսայի կողմէ, բացի ոստրէներէն՝ որոնք ուղղակի Օսթանտէն կու գան։

ԴԱՄՈՒՌԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԶՐՕՐՀՆԵՔԻ ՀԱՆԳԷՍԸ

Յունուարի հինգն է։

Այդ գիշերը Բալուայ գիւղացին գրեթէ չի քնանար. ամէն տուն մատաղ կ'ընէ. նահապետական օճախին վրայ կախուած կը մնայ. տան ծերունին իր խաչեցը (Թիմիւնի չքուղ) երկարցուցած կը հազայ ու կը ծխէ. բաց կուլտքը՝ ճարճատմամբ փայլող կրակին տուած, իր հարսերուն ու տղոց հրամաններ կու տայ. տուներուն մէջ կեդրոնական ձիթոկած ու սեւցած անճոռնի սիւնի մը յենակին վրայ կը պլպլայ ձէթով լեցուն կաւէ ճրագը. ամէն մարդ կը սպասէ անհամբեր եկեղեցւոյ զանգակին. մանուկ ու պատանի կը ցնծան. հագած են կապտագոյն ըզգեստներ. ձեռքերնին մոմեր բռնած տոներու Յիսուսի ծնունդը և «Փառք ի բարձունս» երգելու։

Ժամը զիշերուան 8ին զանգակը սկսաւ զողանչել. ցուրտ ու պայծառ զիշեր մըն էր. փողոցները լուսաւորուած էին ճրագներով. արանց ու կանանց բազմութիւն մը՝ ոմանց կուրծքին կամ կռնակին վրայ մանուկ մը օրօրոցն խրուած՝ որ կը ճրագնայ բարկ ցուրտին, եկեղեցի կը դիմեն, թաղմած գիւղի Ս. Աստուածածնայ փառբրիկ, խաչաձեւ եկեղեցին. գալիրները կ'երգեն, բարեպաշտ գիւղացին կ'երգէ։ Պատարագը վերջանալէն ետքը, դուրսը դեռ մութ է արդէն. ամէն տան մէջ սեղանը պատրաստ կը կենայ մատաղի հանդէսով. մատաղ ուլիկներ, հաւնագեր, կարմրցած աքաղաղներ կը տպասեն. սեր, կարագ, մածուն ուռփով (տանձի, խաղողի թանձրացած քաղցու) ձուաղեղ, հաւկիթ, նահապետական հարիսային շուրջը կը բռնեն։ Տնեցիները կը խմեն, կ'օրհնաբանեն, կը շնորհաւորեն և փութկոտ տանտիկնոջ նոր բացած գինիի կարասներէն խմելով կ'արբենան վերջապէս։

Աղօտաշնչոյ արեւը առաւօտուն Մկրտչի դաշտակին վրայէն սրբեց տարաւ մուրը. գիւղացիները թափօր կազմած են եկեղեցւոյ առջեւ, տրցաններ կ'երգեն և արծաթ խաչ մը բարձրացած է մեծագիր. կղած պատաւներ, իրենց աղերկի մազերով, ձեռնափայտերու վրայ յենած, հարսնկի մը օգնութեամբ առաջ կու գան, տանիքներուն վրայէն անգամ մըն ալ տեսնելու խաչի թափորը. բազմութիւնը տակաւ կը յառաջանայ մինչեւ գիւղի հիւսիսային ծայրը։

Ճղճիմաբ ըլլակին տակէն վիժող առատ ջուր մը կը լճանայ ձեռագործ անարուեստ աւազանի մէջ. քառաթեւ խաչը պղնձեայ տաշտի մը մէջ դրուած կը փայլփլի. ծերունազարդ քահանայ մը միւռոնթափի արարողութիւնը կը կատարէ, և «Առաքելոյ աղաւնոյն» կ'երգուի դաշն, մեղմորոր։ Խաչի կնքահայրութիւնը Տ. Հօր ծանուցմամբ ի վաճառ հանուելով. դրամական նուիրատուութեամբ կ'ընդունուի և խաչը ջուրէն հանուելով. կընքահօր տունը կը տարուի թափօրով, որուն ամէն մարդ ազատ է ընկերակցիլ և կընքահօր տունը մնալ, ուտել խմելու։ Նոյն օր ժամը մինչեւ 9 խաչը կը չրջագայեցնեն փափաքողներու տուները, և այդ միջոցին խաչին եղած նուէրները կնքահօր կը պատկանին։

Ջրօրհնէքի տօնը չքեղութեամբ կը կատարուի Բալու գաւառին մէջ՝ ի Խաչմաթ, ուր չրջակայ գիւղերէն այն օր ուխտաւորներ շատ կու գան։

ՀԱՐԹՈՒԿ

ՍԱՐԱ ՊԷՌՆԱՐ

ԵՒ ԻՐ ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆԸ

Ս'չմտարահոչակ դերասանուհին, որ որչափ կը յառաջանայ կեանքի մէջ՝ այնքան աւելի երիտասարդական կորով մը կը ստանայ կարծես, ու յոգնիլ չի գիտեր, Ռենէսանս Թատրոնը թողուց Թէաթռ տէ Նասիոն փոխադրուելու համար իր խումբին հետ։ Առաջինը նեղ կու գար իր խաղերուն հոյակապ տեսարաններուն համար, մինչ վերջինը՝ ընդարձակ բեմովը ու ընդարձակ սրահովը՝ ամէն դիւրութիւն ու հանգստաւէտութիւն կ'ընծայէ։ Բարձր գինով մը վարձած է զայն Բարիզի քաղաքապետութենէն, տասը տարուան համար, պայմանով որ իր անունը տայ անոր։

Սարա Պէռնար, վերջին մէկ տասնեակ մը միջոցին, կարեւոր փոփոխութիւններ ու նորոգումներ կատարել տուաւ այդ թատրոնին մէջ, այս ձմեռնային եղանակին համար միայն. յառաջիկայ ամառ ինքը պատոյտ մը պիտի կատարէ նախ Լոնտոն և յետոյ Ամերիկա, Նիւ-Եորք, Շիքակոյ, Պաղտնի և Ֆիլատէլֆիայի մէջ յաջողդարար ներկայացումներ տալու համար, եւ այդ միջոցին Սարա Պէռնար թատրոնը հիմնապէս պիտի նորոգուի ու զարդարուի մեծ ճարտարապետի մը հսկողութեան ներքեւ, 1900-1901ի ձմրան համար։

Առաջին նորութիւնը զոր մտցուցած է, այդ թատրոնը վարձելուն պէս, ծանուցումներով ծածկուած վարագոյրին վերցումը եղած է, որ կ'երեւայ ուրիշ բոլոր թատրոններուն մէջ։ Իրաւ է որ տարեկան քանի մը ատենակ հազար ֆրանք կը կորսնցունէ այդ պատճառաւ, բայց այս զոհողութիւնը սիրայօժար յանձն կ'առնէ՝ գեղարուեստին սիրուն։

—Չունքս չէ, բաց է ֆիկառօի մէկ խմբագրին որ հետաքրքրուած էր պատճառը գիտնալու. պարզապէս պժգանք կը զգամ մտածելով թէ այն վարագոյրը որ պիտ կը բաժնէ հանդիսականներուն զոր կ'ուզեմ յուզել, դեղավաճառանոցներու և նպարավաճառներու փառաւորման կը ծառայէ։ Վերջին անգամ Իտալիա այցելած ատենս, երբ կ'ընդդիմանայի որ ծանուցմանց վարագոյրը չվնասեն իմ ներկայացումս տուած գիշերներս, թատրոնին անօրէնը վրս վազեց։ «Տիկին, ընաւ լսկան ձայնով մը, ձեր մերժումը օրական 80 ֆր.ի հատուցանելու պիտի պարտաւորէ զիս ծանուցմանց վարձակալն։» —Հոգ չէ, պատասխանեցի, ես կը վճարեմ, բայց այդ գարշելի վարագոյրը երեւան մի'հանիր։

Արուեստագիտական տեսակէտով, միակ զոհողութիւնը չէ այս զոր յանձն կ'առնէ մեծանուն դերասանուհին։ Բարիզի մէջ սովորութիւն է որ օթեակները բացող կիները (ouvreuse) իրենց ստացած պարգեւներէն բաժին մը կը հանեն թատրոնին վարչութեան։

—Ես չեմ կրցած բնաւ զիջանիլ, ըսած է Սարա Պէռնար, այդ խեղճ կիներուն ձեռքէն խլել հասարակութեան «վեհանձնութեան» մէկ բաժինը։ Լաւագոյն կը տեսնեմ տարին 20-25000 ֆրանք կորսնցնել։ Եթէ զորձնական բան չէ ըրած, գոնէ մաքուր բան մը է։

Սարա Պէռնարի անունը կրող նոր թատրոնին բացումը տեղի ունեցաւ անցեալ կիրակի գիշեր, Սարտուի գեղեցիկ առափին՝ Թօսմանի ներկայացումովը որ հարկ չի կայ ըսելու թէ ամենափայլուն յաջողութիւն մը դառաւ, նոյն յաջողութիւնը զոր գտած էր տասը տարի առաջ, երբ առաջին անգամ կը ներկայացուէր Բօրդոյ-Մէյն Մարլէն թատրոնը, ու այդ թուականէն ի վեր յաջողդարար։ Սարա Պէռնար այդ ներկայացման առթիւ՝ նորէն երեւան բերաւ իր ստուեստագէտի բոլոր տաղանդը ու կորովը, յուզմունք, արցունք և սոսկում պատճառելով հանդիսականներուն՝ իր ողբերգական դերին յուզիչ պատկերացումներովը։ Իր երեւումը բեմին վրայ, խանդաւառ ծափերու չարք մը առաջ բերաւ և տեսարաններ կային ուր հինգ անգամ ի տես կոչուեցաւ հանդիսականներուն կողմէ։ Մինչնարարներուն, Սարա Պէռնար կընդունէր գրագէտներու, բարեկամներու, արուեստագէտներու այցելութիւններն իր զարդասենեակի դահլիճին մէջ։ Սարտու՝ յուզուած ու փառաւորուած իր թատերախաղին այս վերին դանութիւնէն, գրկեց համբուրեց Սարա Պէռնարը՝ իր երախտագիտութիւնը յայտնելու համար։

—Ես մտածել թէ, կ'ըսէր մեծանուն գրագէտը, Սարա Պէռնար ուրը հարիւր անգամէ աւելի ներկայացուցած է Թօսման թէ՛ Բարիզ և թէ՛ Եւրոպայի ու Ամերիկայի զանազան քաղաքները։

Այս երեկոյթին առթիւ, Բարիզեան թերթերը կը վերադառնան Թօսման առաջին ներկայացման պարագաներուն, որուն համար դրամ չէր խնայուած։ Մաքի Բաուլին թաղուհին չրջագէտին պատրաստութիւնը միայն վեց հազար ֆրանքով եկած էր. գալով Սարա Պէռնարի արդուզարդերուն, այնքան սքանչացում պատճառած էին, որ տարիներով նորաձեւութեան կարգը անցան անոնց ձեւերը։ Խաղը մեծ յաջողութիւն գտաւ, բայց սպասուած ազդեցութիւնը չբերաւ հանդիսականներուն վրայ, վասն զի Ժիլ Պլասի թատերական քրոնիկագիրը անգաղտնապահութիւն ունեցած էր ներկայացման առաւօտուն խաղին նիւթը մանրամասնաբար պատմելու։ Այս պատճառով, Սարտու դատ բացաւ լրագրին դէմ և չհաներ, միայն թէ տարի մը ետքը՝ երբ ա'լ չէր մտածեր անոր վրայ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՌԱՖԱԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ

—Ամենայն վեհերոցն վեհագոյն, ամենայն հանճարոցն հանճարագոյն, ամենայն սրտերոցն սրտագոյն, ամենայն հոգեորոցն հոգեորագոյն, ամենայն ազգասիրաց ազգասիրագոյն, ամենայն հայրենասիրաց հայրենասիրագոյն, ամենայն գրչաց գրչագոյն, ամենայն գրագրաց գրագրագոյն, ամենայն գրագիտաց գրագիտ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՆԿ

Տ. ԽՍԼԵՍՅԱՆՑ ԵՎ ՈՐԴԻ
ԱՌԵՐԵՎԱԿԱՆ-ԱՍՏՎԱԾԱՅԻՆ
Տեսնել էջ 1ում Բերա, 396

Ի. ԱՄԱԼՈՒ. — Տպագրատուն 7766.
Չափս փոքր 6.43։
Օրը առնուս եւ ամբարեւոս։
15 Ցուլիսի 1899

ԿԱՊՈՒՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Գլխաւոր գործակալ Ի. Ալիխանեան
Գ. Ալիխանեան եւ Ի. Ալիխանեան
Գ. Ալիխանեան եւ Ի. Ալիխանեան
Գ. Ալիխանեան եւ Ի. Ալիխանեան

ԱՐԵՎԵԼԱՀԱՅ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ESTABLISHED 1782

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՑԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի դումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան այսարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր յարդ փճարած է հրդեհի ցաւսներուն համար։

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւ և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ցաւսները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եղերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ամէն տարիքորոշ վոյտ յարմար, ինչ Զգեստներոց գնի)

կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաճաշակաւոր ցաւսած ակռաներն ոչ ոնգոն կը լեցնեն. ցաւ չունիմք և բաւական փրոպոռցիոն պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գլխի յեռաստիճան ըստ պարկի, ոսկեղենի, և այլ զարդարանքներ երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց. Դ. Հիմնեալը կիրակի օրերն ալ, (Փետ- ին 1- ը) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Փետ- ին 1-ենէ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գնաբերդիւցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Բի- 1 Խրիմեան Հայրիկ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վենափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով

Որ կը կոչ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը

(Ի ամիսի 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆի խան, Քարաքէոյ Ղալաթիա

194

ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՐ ԱՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆը

Երաշխաւորութեան գումար	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար
£47 միլիոն.	239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էմմանուէլ Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆի Հոլոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հոլոս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գէորգոն Նաքօ, » » » » »
» Այնթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՐ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ. ԼԻՕՆԵԼ ՊՈՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆիոյլի տուն։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՈՒԼԳԷՐ ՋԻՆՋԷՆ

Հէրէմի խան, Թի- 2—3, Վիլլա էտէտ, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՖՐԱՆՍԻՍ ԹԷՈՏՈՐ ՍԲԷՏԱՆՈՒ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆունտ	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագին։

ներով։ 572 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իրօֆոսֆիթ տը շօ է տը սոտա» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը սաստ չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԹԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀՈԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանէն ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԷ

ԸՆԴԴԷՄ Հալի, Կ. Պոլսոյ և Օրէսայի

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Կօզօ	1011	Մարմ	724	Օզարիս	186		
Ալէքս	3807	Գօնկօ	2908	Կրօնսօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113		
Անճէլս	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրքիս	1735		
Արիսաղս	2377	Ցիտս	4811	Հիտալկս	1581	Միրաստս	3557	Սիլվիս	1193		
Պասանս	1822	Տօմինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1037	Սքէրս	1200		
Պօրտիս	1264	Տուրս	2983	Հորդիս	3600	Մանդէպլս	1735	Քասսս	1328		
Պրսվս	1076	Տրաս	1713	Հումպէր	596	Մուրիլս	2419	Թ. Ուիլսն	1546		
Պրինս	841	Ցիտամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Քօրիս	3827		
Պրէֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտահս	5540	Օհիս	4100	Քօլէտս	1470		
Դէյրս	1671	Իլտերատս	1520	Ճիլս	1080	Օնէարիս	4036	Քորքիտս	487		
Գալիբսս	1337	Իշտարս	1481	Քիլէս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429		
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլքինս	2367	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914		
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Բօլս	540	Զօլս	1289		
Գիրլս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1058	Բիլաթս	2229	Զալիուրնս	2396		
Միսէրս	1834	Ֆրանսիսքս	4582	Լէքսանդս	2272	Բիտ...	1663	Եէտս	1850		
Գլիս	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվսրնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200		
Գօլդրատս	4235	Կիրանս	1243	Լորէնցս	3191	Բօմէս	1789				

Մէյտաս չոգենաւը, նաւապետ Պոյդ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած պարսած և Օաեսա ուղեւորած է։

Մարիլս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնսոն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 16ին և 31ին հոս կ'սպասուի։

Լորէնցս չոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 27ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ

Թիւ 17—18, Գիւչիւք Մէյլէթ խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 12 24 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 13 2 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, ճաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 14/26 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 14/26 Ինէպոլու, Սինօպ, Սամսուն, Օնտու, Կիրասուն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 15 27 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՄԱՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Գլասգոյ, Մանչեսթրի և Սաութ Ամբթընի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Սամէս	3000	Թիպս	2500
Ինպիս	3000	Նէրթիս	3400
Թէյպը	3000	Սասպրիս	2250
Գեանորուս	3000	Բէրա	2250
Նարոս	3000	Սիթինս	3000
Սամանի	3000	Գասքրնի	1500
Թարիսքնս	2500	Գիլէն	1500

Ցարտ չոգենաւը, նաւապետ Բաուս, ամսոյս 22ին Լիվրբուլէն կ'հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սգրիգ Լիվրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷՔ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիա և Պոնտ դէլ Կանտարաքս Բանդ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղիներուն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւարէտէպի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
575 Թոփհանէ, քարափին վրա

ԿԱՂԱՆԴԻ ԵՒ ԾՆՆԴԵԱՆ ԱՌԹԻՒ ԸՆԵԱՑ ՏՐՈՒԵԼՈՒ ՅԱՐՄԱՐ ԴԻՐՔԵՐ

Նամակներ առ երիտասարդս, երես 131 գին 5 դահեկան։
Նամակներ առ օրիորդս, երես 126 գին 5 դահեկան։
Նամակներ առ Նորապսակ ամուսին, երես 144 գին 5 դահեկան։
Ապացոյց քրիստոնէութեան, երես 462 գին 2 դահեկան։
Մագումն քրիստոնէութեան, երես 406 գին 5 դահեկան։
Երգեր ու եղանակներ, երես 200 գին 3 դահեկան։
Ճամբորդութիւն (պատկերազարդ), երես 532 գին 8 դահեկան։
Մեծ ճշմարտութիւններ, երես 106 գին 2 դահեկան։
Յովսեփայ պատմութիւնը, երես 154 գին 4 դահեկան։
Նամակներ առ ընտանիս, երես 248 գին 4 դահեկան։
Նամակներ առ մայրս, երես 138 գին 2 դահեկան։
Կեանք և կենցաղ, երես 132 գին 2 դահեկան։
Քրիստիի Հին Նուագարանը (պատկերազարդ), երես 114 գին 2½ դահ.։
Կենդանաբանութիւն երես 283 գին 5 դահեկան։
Կը ծախուին Պայծառ Հաւուն Գրստան մէջ ի Ֆինճանճրլար Եօգուշու։ 173

Տղաքները ինչպէս նաեւ չափահաս անձերը մեծ հաճոյքով կը խմեն ՏՈԹ. ՎԻՆԻՆ «Մօռիլ ծկան հիւթէն» պատրաստուած հռչակաւոր գինին։

ՏՈԹ ՎԻՎԻՆԻ գինին ախորժակ կը բանայ, ուժ եւ արիւն կուտայ եւ մարմինը կը պտուղտացնէ։ Բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն զայն, իբրեւ ըմբելի մը որ Մօրիւի ծկան իւղէն աւելի զօրաւոր ազդեցութիւն ունի տկարակազմութեան, անարիւնութեան, ոսկրաթերութեան, ծիրախտի, մորթային հիւանդութեանց վրայ։

Կը վաճառուի բոլոր մթերանոցներու։
Կեդրոնատեղին՝ ԲԱՐԻԶ, Լաֆայէթ փողոց, թիւ 126։ 179 10—26

ՓՐԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ոչ ոք ոգեալ կրնար անդամ կը բանի Լիվրբուլ և Աւեւելեայ գծեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնոս
Ումպրիա	7718	Գոթնիտ	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ուրանիա	7268	Ազլաս	2893
Բալթնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Այէբրս	2143	Մորոգգս	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Էէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գասպոնիա	4845		

Շէրպուրս չոգենաւը, նաւապետ Քէապին, վայը (չաբաթ) առաւօտուն կը մեկնի դէպի Լիվրբուլ, Իզմիր ալ հանդիպելով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսախոս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (143)

ԷՄԻԼ ՈՒԻԶՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՏԸՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—Բայց ո՞վ էք դուք։

—Կին մ'եմ, զոր դուն քսան տարի առաջուցիր։ Քեզմով ամէն վիշտ կրեցի...։ Աղէկ նայէ ինձի, Պէռօ, և միտքդ բեր Սէն-Ժերմէնը...։ Ես Բօլին Լանկլօա՛ն եմ։

—Բօլի՛ն, դո՞ւք, դո՞ւք...։

—Ա՛յ, հիմա կը ճանչէս զիս...։ Մեռած կը կարծէիր անշուշտ և միտքդ չէր անցներ որ քու զոհդ օր մը պիտի անկուէր դէմդ՝ Աստուծոյ արդարութեանը պէս ահեղ և անողոք։ Ա՛հ, երկինք վկայ է ինձի որ բնաւ չէի փընտրեր քեզ...։ Ա՛յո՛, ես Բօլին Լանկլօան եմ։ Սէնթ Անն փողոցի գործաւորուհին, Մարկրիթի ժիլօի հին բարեկամը։ Դուն ալ Օ.իսթ Պէռօն ես, վատ, գող, աւազակ Պէռօն, աշխարհի մէջ գտնուած սրիկաներուն ամենէն գարշելին...։ Ալ չպիտի կրնաս անզգամութիւն ընել, թիարան պիտի երթաս։ այո՛, ես պիտի զրկեմ քեզ, կը հասկընա՞ս...։ Եւ տակաւին ցաւ մը պիտի ունենամ, այսինքն թէ կրելիք պատիժդ չափազանց մեղմ պիտի ըլլայ գործած չարութիւններուդ բաւութեանը համար։

—Բօլի՛ն, Բօլի՛ն, շնո՛րհ, գոչեց Պէռօ սարսափահար։

—Ա՛, ա՛, ա՛, ըրաւ մայր Լանկլօա հեգնոտ քրքիջով մը, շնորհ կը խընդրես... զթալ քու վրադ, երբէ՞ք...։ Միթէ դուն զութ ունեցա՞ր քու զոհերուդ վրայ...։ Տե՛ս, ճիւա՛զ, տե՛ս սա անմեղ տղեկը, առեւանդեցիր, բանտարկեցիր, և պահ մ'առաջ ալ հարուածեցիր։ Արդ՝ այս տղեկն իմ աղջիկս է։ քու ալ զաւակդ...։

Պէռօ ինքզինք չախչախուած զգալով, խուլ հեծութիւն մ'արձակեց և գլուխը կուրծքին վրայ ինկաւ։

—Բէ՛ռ, ըսաւ մայր Լանկլօա գոզդոզուն ձայնով մը, մտիկ ըրէ ըսի քեզի, վան զի իրաւունք ունիս ամէն բան իմանալու։ միայն թէ յանդուգն դատողութիւն մի՛ ըներ...։ Դուն ալ նայէ սա մարդուն։ անունը Օկիւսթ Պէռօ է, և քու հա՛յրդ է...։

—Աստուա՛ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ, ինչեց աղջիկն հեծելով։

—Աղջի՛կս, շարունակեց մայրը բորբոքած, պիտի պատմեմ քեզի իմ արխուր պատմութիւնս, որ միանգամայն այս մարդուն գործած ոճիրին պատմութիւնն է։ այն ժամանակ միայն կրնաս դատել մայրդ...։ Օ՛ն, Բէ՛ռ, ես չեմ վախնար գլուխս բարձր բռնելէ։ ես գիտեմ որ ճակատս ծռելու և աղջկանս առջեւ չառաջնորդելու բան մը չունիմ։

Բէ՛ռ՝ երեսը ձեռքերուն մէջ ծածկելով՝ լալ սկսաւ։

Մայր Լանկլօա մեծ Պէռնարին դարձաւ, և Պէռօն ցուցնելով, որ քար կարած էր։

—Այս թշուառականը դատական արդարութեան կը վերաբերի, ըսաւ, կը խնդրեմ որ երթաք թաղիս ոստիկանութեան տեսուչը հոս կանչէք։

Այս սպառնական խօսքն արձնցուց Պէռօն իւր ապուշ թմրութենէն։

—Շնո՛րհ, գոչեց, այո՛, ես թշուառական մ'եմ, ճշմարիտ է... Բօլի՛ն, ես վատաբար բռնաբարեցի ձեր պատիւը։ Բայց կը զղջամ, այո՛, կը զղջամ... կ'աղաչեմ, թող տուէք որ երթամ։

—Օկիւսթ Պէռօ՛, դուն այս տունէն երկու ոստիկաններով դուրս պիտի ելնես։

—Բօլի՛ն, յանուն ձեր աղջկան, շնո՛րհ...։

Մայր Լանկլօա գլուխն անդին դարձուց զզուանքով։

Պէռօի կոկորդէն հեծութիւն մը լսուեցաւ։

Այն ատեն Բէռ ոտքի վրայ ելաւ ժժգոյն և դէմքն արտասուքով ողողուած։

—Մայրի՛կ, ըսաւ, անգութ մի՛ ըլլար։ Աստուած կը հրամայէ մեզի մոռնալ թշնամանքը։ Քրիստոս ներեց ասոնց, որ զինքը փուչերով պսակեցին և խաչագնով ձաղկելէ ետեւ՝ խաչը հանեցին ու մեռցուցին։ Մայրի՛կ, ես ալ ձեզնէ շնորհ կը խնդրեմ այս թշուառին համար։

—Երբէ՞ք, գոչեց մայր Լանկլօա զայրագին։

—Բայց իմ հա՛յրս է, գոչեց աղջիկը մորմոքած ձայնով մը։

Պէռօ քանի մը քայլ առաւ գլխակոր, դողդողար, և Բէռի ոտքն ինկաւ ողեսպառ։ և աչերը դէպ անոր վերցընելով։

—Ա՛հ, դուք ազնիւ սիրտ ունիք, մրմնջեց։ դուք ըսիք ինձի։ ձեր սրտին մէջ ատելութիւնը տեղ չունի...։ Դուք իմ զաւակս էք եղեր։ ճշմարիտ է, որովհետեւ՝ Բօլին է ըսողը...։ Աղջի՛կս...։ Եւ չորս օրէ ի վեր սրտիս մէջ անցածը գուշակել չտուաւ ինձի զայս։ Ա՛հ, եթէ աւելի առաջ գիտնայի...։ Աղջի՛կս, ո՞ւրտ պիտի սիրեի...։ կը զղամ, այո՛, թէ լաւագոյն մարդ մը պիտի ըլլայի, անցեալը պիտի դարմանէի։

Ջիղերու կծկում մը կարեց ձայնը։ Սկսաւ գալարել սոսկալի ցունդերով, ճակտին զարնելով, երեսները ճանկրտելով և մազերը փետելով։

Մայր Լանկլօա, յօնքերը պռստած, աչերը չոր ու բոցավառ՝ կանգուն կեցած էր քանի մը քայլ հեռու, արձանի մը պէս անշարժ։ Դէմքին վրայ զգածման ամենափոքր նշան մը չկար։

Անոր պէս անշարժ, լուրջ և լռին, երեք գործաւորներն անոր հրամաններուն կ'սպասէին։

Պէռօ, չախչախուած, սարսափահար կը շարունակէր սոսկալի հեծութիւններ արձակել։

—Մայրի՛կ, մայրի՛կ, ըսաւ Բէռ ազերսաւոր ձայնով մը, գթացէ՛ք վրան։

Մայր Լանկլօա գլուխը թօթվեց։

—Գթութի՛ւն, չի կայ սրտիս մէջ, պատասխանեց։

—Մայրի՛կ, սիրելի մայրիկս, կաղաչեմ, ներեցէք։

—Եթէ պատիժը զինքը ներման արժանացընէ, Աստուածմէ միայն կրնայ ստանալ։ Ա՛հ, զաւա՛կս, եթէ ճանչէիր այս մարդը, փոխանակ բարեխօսելու, սարսափահար կը փախչէիր քովէն...։ Զինքը այնպէս յուզողը ոչ խղճին խայթն է, ոչ ալ ապաշաւը, այլ վախն է, միայն վա՛խն է...։ Բաներ կան, զորս գիտէ մայրդ, բայց դուն պէտք չէ որ գիտնաս։ Քու ներկայութեանդ, Բէ՛ռ, չեմ համարձակիր երեսին զարնել իւր ամէն ոճիրները։

Հակառակ իւր տաղնապալից չփոթութեան, մտածութիւն մը ծագեցաւ Պէռօի գլխուն մէջ։ Փրկութեան սոսմ մը նշմարեց, և խեղդուելու վրայ եղող դժբաղդի մը պէս անոր փաթթուեցաւ յուսահատական զօրութեամբ։

Ձիգ մ'ընելով ծունգի վրայ ելաւ, և մայր Լանկլօայի դառնալով։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ